

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
21 september 2004

Ons kenmerk
HO/CBV/2004/41898

Uw brief van
7 september 2004

Uw kenmerk
2030420720

Onderwerp

Vragen van het lid Vergeer over het artikel
'Hogeschool krijgt belang van vijftig procent in
Nyenrode'

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Vergeer over het artikel 'Hogeschool krijgt belang van vijftig procent in Nyenrode'.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2030420720.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Mark Rutte)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Vergeer aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het artikel 'Hogeschool krijgt belang van vijftig procent in Nyenrode'. (Ingezonden 7 september 2004, kenmerk 2030420720)

1

Is het waar dat Hogeschool INHOLLAND en de Universiteit van Nyenrode beide voor 50% aandeelhouder worden van een nieuw op te richten vennootschap? Klopt het dat beide partijen €2,5 miljoen als startkapitaal storten en dat INHOLLAND daarnaast de komende vier jaar €10 miljoen in Nyenrode investeert? 1)

Hogeschool INHOLLAND en de Universiteit Nyenrode hebben mij gemeld dat zij een overeenkomst aangaan voor een joint venture. In deze joint venture zal de aangewezen Universiteit Nyenrode worden ingebracht. De samenwerking biedt de Hogeschool INHOLLAND onder meer de mogelijkheid Masteropleidingen te ontwikkelen en via Kenniskringen en Lectoraten toegepast onderzoek te verrichten. Dit valt binnen de wettelijke taak van een hogeschool en kan doorstroommogelijkheden van Bachelor naar Masteropleidingen bevorderen. In dit kader heeft de Hogeschool INHOLLAND indertijd de intentie uitgesproken in de joint venture, naast een initiële investering van € 2,5 miljoen, gedurende 4 jaar jaarlijks € 2,5 miljoen beschikbaar te stellen. Op deze investering zijn de voorwaarden van de Notitie Helderheid (augustus 2003) van toepassing: de investeringen dienen aan te sluiten op vastgestelde onderwijscurricula en onderzoekslijnen en moeten bijdragen aan de kwaliteitsverhoging van het onderwijs en/of het onderzoek, de kennisoverdracht aan de maatschappij en/of de doelmatigheid of toegankelijkheid van het onderwijs.

2

Uit welke publieke of private middelen van InHolland worden deze overeenkomsten gefinancierd?

Het is mij niet bekend of deze overeenkomst met publiek of privaat geld wordt gefinancierd. Uit de financiële verantwoording zal dit op transparante wijze moeten blijken. Zie daartoe ook het antwoord op vraag 6.

Indien de joint venture tussen INHOLLAND en Nyenrode wordt gefinancierd uit private middelen van INHOLLAND dan is dat een zaak die mij niet aangaat. Dit behoort tot de autonomie van INHOLLAND. In de notitie "Helderheid in de bekostiging van hoger onderwijs" is aangegeven dat onder voorwaarden publieke middelen voor private activiteiten kunnen worden ingezet, waarbij met name de meerwaarde voor het door de instelling verzorgde onderwijs en onderzoek vertrekpunt is. Ik heb INHOLLAND bericht dat conform hun voornemens, de samenwerking recht moet doen aan hetgeen bij of krachtens de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is bepaald. Tevens heb ik gewezen op de richtinggevendende uitspraken in de beleidsnotities Notitie "Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs" van augustus 2003 en de beleidsregel "Beleggen en belenen".

3

Is er een beperking aan het inzetten van private bijdragen van studenten (collegegeld) voor private activiteiten, bijvoorbeeld wanneer deze niet algemeen toegankelijk zijn?

Zie het antwoord op vraag 2.

4

Acht u een beperking wenselijk, omdat een vermindering van de beschikbaarheid van private middelen bij de re-allocatie van rijks- en private middelen voor publieke taken een grotere druk op de publieke middelen betekent?

Gegeven de randvoorwaarden die in de notitie "Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs" zijn geformuleerd over de inzet van middelen en de daarbij bedoelde relatie met de het verzorgen van onderwijs en onderzoek, acht ik een verdere aanscherping niet noodzakelijk of wenselijk. Tegelijkertijd zijn de ontwikkelingen op het snijvlak van publiek en privaat voor "maatschappelijke ondernemingen" zo dynamisch, dat permanente aandacht daarvoor noodzakelijk is. De Auditdienst van OCW zal het thema publiek – privaat nadrukkelijk in het periodieke onderzoek bij de hogescholen betrekken.

5

Klopt het dat leden van het management van InHolland deel uit gaan maken van het management van Nyenrode? Aan welke regels is personele vermenging gebonden? Gaat u in dit specifieke geval maatregelen treffen?

Het klopt dat zij niet deelnemen aan het dagelijks bestuur van deze aangewezen instelling. De WHW kent geen basis om een dergelijk lidmaatschap uit te willen sluiten of te verbieden. Alleen voor de colleges van bestuur van openbare universiteiten is geregeld dat men niet tevens lid kan zijn van het College van Bestuur van een andere universiteit. Een lid van een College van Bestuur van een hogeschool kan ook niet tevens lid zijn van een College van Bestuur van een andere hogeschool. Er is hier sprake van een hogeschool en een aangewezen instelling voor wetenschappelijk onderwijs.

Er is geen grond voor het nemen van maatregelen.

Overigens wijs ik op de rol van de Raad van Toezicht van INHOLLAND ten aanzien van de joint venture. Deze is belast met het toezicht op het op het bestuur van de hogeschool, inclusief het toezicht op een gedegen beoordeling van de mogelijke risico's daarbij.

6

Is er bij InHolland gezorgd voor een transparante boekhoudkundige scheiding tussen privaat en publiek kapitaal, zowel wat betreft de inkomsten als de bestedingen?

De hogeschool INHOLLAND heeft de geldstromen gesplitst in publieke en private. De publieke geldstromen en de collegegelden lopen via de Stichting Hoger Onderwijs Nederland. De private geldstromen lopen via de Holding INHOLLAND BV, een 100% dochter van Stichting Hoger Onderwijs Nederland.

In mijn brief aan de Tweede Kamer van 16 april 2004 (28248, nr. 49) heb ik overigens aangegeven dat de aanbeveling van de commissie Schutte om onderwijsinstellingen te verplichten een scheiding aan te brengen tussen publieke en private middelen niet door mij wordt overgenomen.

Met de notitie Helderheid van augustus 2003 is duidelijk geworden onder welke voorwaarden publieke middelen mogen worden ingezet voor private activiteiten. Via de richtlijn voor de jaarverslaggeving zijn deze voorwaarden afgehecht. In het jaarverslag wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de hogeschool of universiteit gelden uit de rijksbijdrage aanwendt voor private activiteiten alsmede een nadere specificatie van de aangewende gelden per activiteit. In het controleprotocol wordt expliciet verwezen naar de onder andere op dit punt aangescherpte richtlijn jaarverslaggeving, waarmee deze nadere specificatie van aangewende gelden per activiteit onderdeel wordt van de marginale toets op het bestuursverslag. Dit betekent dat OCW inzet op een gedegen, volledig transparante verantwoording over de aanwending van de rijksbijdrage achteraf. Deze wijze van verantwoorden past ook binnen het beleid van deregulering en vermindering van administratieve lasten.

7

Is het door InHolland ingezette kapitaal risicodragend? Is er een voorziening getroffen en wie is aansprakelijk?

Bij de aanvankelijke € 2,5 miljoen is sprake van risicodragend kapitaal dat in de joint venture (Nyenrode BV) geïnvesteerd wordt en waarvoor de verantwoordelijkheid bij de Hogeschool INHOLLAND berust. Aangezien de investering zal plaatsvinden in de vorm van een storting op aandelen in een besloten vennootschap vloeit daar voor de Hogeschool INHOLLAND geen verderreikend risico uit voort dan uitsluitend de storting op deze aandelen en is er dus geen reden om terzake een voorziening te treffen. Wanneer INHOLLAND, bijvoorbeeld bij een structureel tegenvallende exploitatie, haar deelneming wenst te beëindigen, kan dat door verkoop van haar belang in de joint venture. INHOLLAND participeert niet in de Stichting Nyenrode die het landgoed en gebouwen exploiteert.

De overige uitgaven zullen, naar zover thans bekend is, jaarlijks in de exploitatie van de hogeschool worden opgenomen op basis van een onderzoeksplan. Dit onderzoeksplan is een planning en controlinstrument om risico's binnen de joint venture te beheersen. Immers, pas na instemming van het voltallige College van Bestuur van de joint venture zal de researchbijdrage beschikbaar komen. Het onderzoeksplan zal moeten passen binnen de voorwaarden van de Notitie Helderheid, als genoemd in het antwoord op vraag 1.

Voorgaande constatering ten aanzien van een tegenvallende exploitatie en het afstoten van het belang in de joint venture is ook hierop van toepassing.

Ter informatie zij vermeld, dat de structurele kosten van de deelname in de joint venture 1% van de omzet van de Hogeschool INHOLLAND bedragen.

8

Zijn er regels voor allocatie van eventuele winst aan het publieke of het private deel van InHolland?

Aangezien de op te richten joint venture geen bekostigde onderwijsinstelling is, gelden hier geen wettelijke regels voor.

9

Is aanvulling of verbetering nodig van de huidige regelgeving en van het toezicht om vermenging van publiek en privaat geld te voorkomen met het oog op de rode casus van vermenging van publiek en privaat geld die de Commissie Rekenschap bij InHolland heeft vastgesteld, nl. een lening ten laste van de Rijksbijdrage?

Gelet op het voorgaande en onder verwijzing naar de kabinetsreactie op het eindrapport van de commissie Schutte acht ik dat niet noodzakelijk of gewenst.

In het rapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap (kamerstuk 28248, nr. 47 van 1 april 2004) is aan de Kamer gemeld, dat de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap op basis van de risicoanalyse besloten heeft om de betreffende handelswijze niet nader te onderzoeken.

Voor wat betreft de verantwoording van respectievelijk het toezicht op publieke en private geldstromen zij verwezen naar het antwoord op de vragen 4 en 6.

10

Kunt u toelichten, in hoeverre de deelname van InHolland onder de bepalingen van de EU inzake het vrije dienstenverkeer en het verbod op staatssteun valt?

De deelname van INHOLLAND beïnvloedt het interstatelijke handelsverkeer niet, wat tot gevolg heeft dat het EU-verdrag niet van toepassing is. Afgezien daarvan kan er geen sprake zijn van staatssteun. Immers, staatssteun betreft financiële voordelen die de Nederlandse staat zou inzetten om een bepaalde onderneming te begunstigen. De Nederlandse staat heeft echter geen deel aan de samenwerking tussen INHOLLAND en Nyenrode: er is geen voorafgaande goedkeuring van de minister nodig, de Nederlandse staat heeft geen zeggenschap in de stichting die INHOLLAND instandhoudt, in de stichting die Nyenrode instandhoudt, of in de BV die beide partijen hebben opgericht. De deelname belemmert evenmin het vrije dienstenverkeer; de deelname van INHOLLAND in Nyenrode is immers geen factor in de vraag of instellingen uit andere lidstaten belemmerd worden om in Nederland onderwijs aan te bieden.

11

Kunt u de vragen beantwoorden vóór het Algemeen Overleg over de kabinetsreactie op de Commissie Rekenschap?

Dit is conform uw verzoek met deze beantwoording gebeurd.

1) NRC Handelsblad, 3 september jl.